

PRIVILEGIJE SLOBODNOG I KRALJEVSKOG GRADA KOPRIVNICE PISANE KAJKAVŠTINOM 13. STUDENOGA 1669. GODINE

PRIVILEGES OF THE FREE ROYAL BOROUGH OF KOPRIVNICA WRITTEN ON 13 NOVEMBER, 1669 IN LOCAL KAJ-DIALECT

Hrvoje Petrić

Zavod za hrvatsku povijest

Filozofski fakultet

Sveučilište u Zagrebu

Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb

Republika Hrvatska

h.petric@inet.hr

Grada

Primljeno/Received: 1. 10. 2006.

Prihvaćeno/Accepted: 3. 11. 2006.

UDK/UDC 355-05 94 (497.5)

Koprivnica je povlasticu slobodnog i kraljevskog grada dobila od kralja Ludovika I. Anžuvina 4. studenoga 1356. godine.¹ Koprivnica je nakon toga mijenjala privatne vlasnike da bi se sredinom 16. stoljeće našla ponovo pod kraljevskom vlašću. Habsburgovci su u Koprivnici ustrojili važan segment obrane Hrvatsko-slavonskog kraljevstva u vrijeme ratova s Osmanlijama.

Krajiški zapovjednici su se tijekom druge polovice 16. stoljeća počeli miješati u rad gradskog suda odnosno gradske uprave. Zastupnik grada Koprivnice na Ugarskom saboru u Požunu je prosvjedovao protiv toga. Tužbu je primio i uvažio nadvojvoda Matija koji je iz Požuna 9. ožujka 1595. javio koprivničkom zapovjedniku da njemu i drugim krajiškim časnicima zabranjuje miješanje u rad koprivničkog gradskog suda. Isti je dan nadvojvoda Matija izdao još jednu ispravu kojom je vojnim vlastima zapovjedio da su se vojnici koji posjeduju zemljište na gradskom teritoriju, u pitanjima tih zemljišta, dužni pokoravati gradskoj jurisdikciji.²

Nakon dolaska Kaniže pod osmansku vlast 1600. godine, Koprivnica je preuzela i dio obrambenih funkcija sjeverno od rijeke Drave. Ona je time djelomično integrirala obrambeni sustav sjeverno i južno od rijeke Drave. Kao dio Slavonske krajine Koprivnica je isprava bila središte kapetana, a potom i generala da bi utvrđivanjem stalnog sjedišta generala u Varaždinu, Koprivnica ostala kapetanijskim odnosno natkapetanijskim središtem. Koprivnička natkapetanija je pod svojom upravom imala, osim u Koprivnici, plaćene vojne posade u utverdama Drnje, Sigetec, Novigrad, Virje i Ludbreg.³

Tijekom 17. stoljeća, koprivnička se gradska uprava sastojala od suca, njegovog zamjenika koji je često vršio dužnost fiskusa, bilježnika te 12 senatora odnosno prisežnika.⁴ Slobodni kraljevski grad Koprivnica je, prema Ivanu Beucu, "kao jedna cjelina predstavljao plemićku

¹ N. Klaić, Koprivnica u srednjem vijeku, Koprivnica 1987., str. 71.

² Hrvatski državni arhiv, Grad Koprivnica (HDA, GK), kut. 5, br. 8, 9; R. Horvat, Koprivničke listine XVI vijeka, Vjesnik Kraljevskog hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva, god. 16, Zagreb 1914, str. 300-302.

³ Štajerski zemaljski arhiv, Graz, Militaria, Sch. 175, 191, 211, 246, 254; M. Kruhek, Krajiške utvrde i obrana Hrvatskog Kraljevstva tijekom 16. stoljeća, Zagreb 1995.; K. Kaser, Slobodan seljak i vojnik, knj. 1, Zagreb 1997.; H. Petrić, Koprivnica u 17. stoljeću. Okoliš, demografske, društvene i gospodarske promjene u pograničnom gradu, Koprivnica 2005.

⁴ L. Dobronić, Koprivnički gradski zapisnici (KGZ), Podravski zbornik, sv. 14, Koprivnica 1988., str. 141 i dalje.

jurističku osobu i kao takav spadao je rangovno u četvrti stalež" Hrvatsko-slavonskog kraljevstva. Koprivnica je kao cjelina imala pravo na plemićki privilegij, odnosno na dva sjedišta u Hrvatsko-slavonskom saboru. Građani su pojedinačno imali pravo "na jednaki homagij kao i plemstvo, bez propisanog suda pred sud nije mogao biti uhapšen ili sudjen, nije plaćao maltarinu i prijevozninu niti carinu osim ako nije bila roba sa njihovog urbarskog posjeda".⁵ Slobodni kraljevski gradovi, a među njima i Koprivnica, imali su također pravo na zastupnike u zajedničkom Ugarsko-hrvatskom saboru i to u donjoj (staleškoj) kući (domu).⁶

Prema Ivanu Beucu slobodni kraljevski gradovi su "predstavljali zatvorena područja koja nisu bila podvrgnuta ni jednoj teritorijalnoj sudbenosti osim kraljevoj."⁷ Iako je Koprivnica bila sastavni dio Križevačke županije⁸, ona kao slobodni kraljevski grad nije potpadala pod njenu sudbenu nadležnost već je bila pod izravnom sudskom nadležnošću kralja, a pravno se tretirala kao i svaki plemić.⁹ Ona je kao kolektivni plemić mogla participirati u djelovanju županije kao i svi plemići koji su obitavali na teritoriju Križevačke županije. U koprivničkim gradskim zapisnicima grad se kao politička zajednica sam nazivao "plemenit varas y vaza obchina".¹⁰ Iako se Koprivnica najčešće naziva slobodnim kraljevskim gradom ("liberae regiae ciuitatis Caproncensis", "zlobodnoga kralieua varassa kopriunicshkoga"),¹¹ jednom se spominje i kao slobodni carski te kraljevski grad ("szlobodnoga czezaroue y kralieue zuetlozti varasa kopriunicshkoga").¹²

Znakovito je bilo da su do 1630. privilegiji slobodnog kraljevskog grada bili ugroženi što pokazuje njihovo relativno često potvrđivanje kod vladara od sredine 16. i početkom 17. stoljeća (1547., 1571., 1590., 1609. i 1630.).¹³ Time su koprivnički građani nastojali zaštititi povlastice kojima je Koprivnica imala povlaštenu status slobodnog i kraljevskog grada. Novo potvrđivanje gradskih povlastica je bilo 1669. kada su one prvi puta bile pisane kajkavštinom.¹⁴ Nakon toga, koliko je trenutno poznato, više nije bilo potrebe za potvrđivanjem povlastica, a grad Koprivnica je 1753. dobio statut.

⁵ "Kraljevski slobodni gradovi... su bili posjednici svih regalnih beneficija na svojim teritorijima, patronatskog prava (pravo birati župnika i predlagati ga biskupu na potvrdu)... No, građani su bili dužni da ukonačaju vojnike, da plaćaju državne poreze i crkvenu desetinu i da snose sve javne terete... U popis građana mogla je biti primljena svaka osoba koja je posjedovala u gradu nekretnine ili se u gradu bavila obrtom, trgovinom ili kojim drugim časnim zanimanjem. Kraljevski slobodni gradovi su bili vlasništvo krune pa kao krunska dobra nisu mogla biti predmetom kraljevske donacije. Svoje gradsko područje nisu mogli širiti." I. Beuc, Povijest institucija državne vlasti u Hrvatskoj (1527-1945), str. 45.

⁶ I. Beuc, Povijest institucija državne vlasti u Hrvatskoj (1527-1945), str. 62-63.

⁷ "Ti su gradovi kao zajednica građana uživali sve povlastice plemića te su stajali samo pod kraljevom vlašću i pod upravom svoga glavarstva. Građani pak pojedinačno uživali su samo neke prerogative plemstva..." I. Beuc, Povijest institucija državne vlasti u Hrvatskoj (1527-1945), str. 90.

⁸ To je vidljivo iz koprivničkih gradskih zapisnika kao npr. 1639., 1642., 1645., 1648. itd. Usp. KGZ, str. 142-149 itd.

⁹ I. Beuc smatra da slobodni kraljevski gradovi nisu "potpadali pod sudbenost županije nego su stajali pod svojim slobodno izabranim magistratom u svim upravnim i sudskim (civilnim i kaznenim) poslovima. No to ovlaštenje pripadalo je samo vlastitim građanima i stanovnicima koji nisu bili plemići". I. Beuc, Povijest institucija državne vlasti u Hrvatskoj (1527-1945), str. 91.

¹⁰ To je bio slučaj 1695. godine, KGZ, str. 162.

¹¹ KGZ, str. 142-145.

¹² KGZ, str. 145.

¹³ HDA, GK, kut. 1, br. 14; kut. 2, br. 2 i 3.

¹⁴ HDA, GK, kut. 6, br. 6. Tekst na kajkavski prevedenog gradskog privilegija iz 1669. je u preslikama objavio Dražen Ernečić u: Iz pravne prošlosti Koprivnice, Križevaca, Đurđevca, Dani sudstva Koprivničko-križevačke županije, Koprivnica 2000., str. 18-21. Isti je pokušao transkribirati tekst, ali je na žalost, prigodom transkripcije ispustio dijelove teksta. Stoga sam odlučio transkribirati tekst u cijelosti prema izvorniku koji se čuva u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu.

Odnose između grada Koprivnice i koprivničkog kapetana regulirala je 1635. posebna kraljevska komisija u kojoj su sudjelovali predstavnici hrvatsko-slavonskih staleža i kraljevskih vojnih vlasti. Komisija je utvrdila da vojne vlasti gotovo svakodnevno nanose različite štete građanima i dobrima slobodnog i kraljevskog grada Koprivnice. Nakon 1635. više nije bilo ozbiljnijih nesuglasica između civilne i vojne uprave, iako je manjih kriznih pojava bilo do kraja 17. stoljeća.¹⁵

SUMMARY

The King Ludovicus I. of Anjou on 4th november, 1356 bestowed the town of Koprivnica with the privileges of a 'free royal borough'. After this date, Koprivnica had changed hands from one nobility to another, until it finally got under the king's authority yet again. During war campaigns against the Ottomans, the house of Hapsburg established Koprivnica as an important defense stronghold of the Croato-Slavonian kingdom.

During the second half of the 16th century, Krajina Military border commanders started to meddle in judiciary and administrative affairs of Koprivnica, which the town's representative in the Hungarian Parliament in Požun (aka Pressburg, Bratislava) protested against. The protest was acknowledged and approved by Archduke Matthias, who on 9th March 1595 notified Koprivnica commander of his decision to ban Krajina Military commander and other officers from interfering in the town of Koprivnica judiciary affairs. The same day Archduke Matthias sent a decree to the military authorities, that soldiers who own land in Koprivnica have to submit themselves to the town's jurisdiction.

After the town of Kanizsa fell to the Ottomans in 1600, Koprivnica took over its defense functions north of Drava river. This helped to partially integrate the defense system north and south of Drava. As part of Slavonian Military border, Koprivnica at first had been the seat of military captains, later generals; when Varaždin eventually became the generalate seat, Koprivnica regained its former captaincy and grand captaincy status.

As an administrative seat, Koprivnica grand captaincy had, beside Koprivnica itself, its own paid military forces in the strongholds Drnje, Sigetec, Novigrad, Virje and Ludbreg.

During the 17th century, Koprivnica town administration included a judge, his deputy who often served as "fiskus" (treasurer, in charge of finances), a notary and 12 senators or oath takers. The free royal borough of Koprivnica was, according to Ivan Beuc, an "entity that represented nobility and judiciary, hence falling into a category of the fourth ranks" of Croato-Slavonian kingdom. As a whole, Koprivnica had been entitled to nobility privileges, namely, two seats in the Croato-Slavonian parliament. Citizens had individual rights to "the same homagij as noblemen, no-one could get arrested or tried, for them there was no toll or freight-collecting unless it involved goods from their own feudal estate". Free royal boroughs, Koprivnica among them, also had a right to representatives in their common Croato-Hungarian parliament in the Lower house of ranks.

According to Ivan Beuc, free royal boroughs 'represented closed areas, not subjected to any territorial judiciary but the king's own'. Although Koprivnica was a part of Križevci county, as a free royal borough it was not being subjected to Križevci county judiciary; it was straight under

¹⁵ HDA, Generalkomanda, Uvezani spisi Varaždinskog generalata, knj. 1, fol. 59-60v.

the king's rule, treated legally as any other nobleman. As a 'collective nobleman', Koprivnica was able to participate in county activities, as any other nobleman residing in the territory of Križevci county. The town's records show that Koprivnica referred to itself, in terms of a political entity, as a "noble place and town". Indeed Koprivnica is most often referred to as a free royal borough (*liberae regiae civitatis Caproncensis*), yet on one occasion it was referred to as a 'free town by a decree from tzar and king'.

A notable fact is, that until 1630 Koprivnica privileges were constantly threatened, which is obvious from relatively frequent re-confirmations of its status of a free royal borough from different kings and sovereigns from mid- 16th century until early 17th century (in 1547, 1571, 1590, 1609 and 1630). This is how Koprivnica citizens tried to protect their privileges, originating from the status of a free royal borough. New re-confirmation of such status happened again in 1669, when the privileges for the very first time were written down in the local kaj-dialect. From the current facts we know that from that year on, there was no need to re-confirm the free royal town status; in 1753, the town of Koprivnica was given its Statutes.

Relationship between the town of Koprivnica and its military commander in 1635 was regulated by a special king's panel, with representatives from Croato-Slavonian ranks and royal military authorities. The panel established, that the local military almost daily caused problems and damage to the citizens and their property in the free royal borough of Koprivnica. After 1635, there was no serious breach or disagreement between the civil and the military authorities, even though some minor problems kept occurring all the way to the end of the 17th century.

Tekst privilegija slobodnog i kraljevskog grada pisani kajkavštinom 13. studenoga 1669. godine:

Here is the original text of the privileges, bestowed on Koprivnica as a free royal borough, written on 13th November, 1669 in the local kaj-dialect:

Anni Domini 1669. die 13 Nouembris. Prepiszani Priuilegiumi, polagh koeh Plemeniti Varas Koprivnicki praude Izuditi ima.

I.

Conditie, ili szlobodschine gozpodarou, ili Purgarou vu gore zpomenutom Varassu Koprivnickom ztoiecheh i prebiuuiucheh takoue ieszu. Da koi god Purgar, drugoga Purgara, opszuie, ospota, ali nezpodobnemi rechmi opsani, i prauicum obnaiden bude, tako onomu, koga zbantuie Ranycki deszet, ā vū obchinzki Ztrossak zto nouacz Birsaga plachal bude. Koteri do tretiega tako kastigan pobolsatisze nebude hotel, usze nyegovuo za Varas dasze uzme, ā nyega kakoti nepostenoga, od Plemenitoga Varassa da odtirati imaii.

II.

Akolibi takaisse koteri druomu plyuzku dal, ali zalaszi zkubol, natezal, takaiissum kastigum naisze kastiga.

III.

Akolibi pako prede Szudczem vu szudu, ili praudé szedechim, ili drugache kada goder na vigyeny Szudcza koteri pouffalsze uúchiniti, i uúchinilbi, tako dupliczum naysze kastiga, i akobi pred szamem Szudczem, ali koiemgod nyegou(u)m Priszsesnikom uech krat pouffalsze uuchiniti, deszet marki, toieto Cheterdeszet Dukat, nauadneh, ili tekucheh penez za kastigu nay plati.

IV.

Akobi pako, ta koi zapadne kastigum, zkem naplatiti nemal, nay ruku pogubi.

V.

Akobi pako, koteri z-nosem, z-palassem, szuliczom, ztrelum, ali kakouim drugem prizpodobnem orusiem, ili modussem, drugoga ranil, i ranyen prez kuara koteroga kotrigasze izurachil, tako ranienoga barberinu nay plati, i ranyenom Duadeszeti i pet Ranyiski, pet pako Ranyiski na Varasku haszan da nay plati; akolibi pako tako ranyen bil, dabi ochuklyauel, ali koteri kotrigmu pokuarien dasze pruauo zurachiti nebi mogal, tako ranyenoga barberinu nay plati, i ranyeniku Cheterdeszet Dukat, ā drugeh Oszam Dukat na Varasku haszen kastige dati ima.

VI.

Akolibi koteri pako chloueka vûmoril, i vûszelbi, dvu dela toga lyudomorcza imetka roditelom vûmorienoga chlovueka, treti pako del naysze na Varas, dasze ima dati. Akolibi pako lyudomorecz bil uloulyen, polag nauade naysze nad nyim kastiga izuerssi. Nego akobisze komu vû igre ili pre hudoga peruo nakanenya pripetilo vûchiniti, tako vû takouom prpecheny, zto Raniski rodbine uûmorienoga duadeszeti pako Raniski, na Varas da ima platiti, koteroga akobi Imetek na izplachanye zadoulyen nebil, na Szudcza i oztaleh Priszsesnikou preuigyeny oztáulyasze.

VII.

Takásse akobisze koi Ztranzki vu Varás dossel, terbi ali na vulicze, ali uú koteri hise, ali na piaczu, toga takouoga kay, kakoie gore poznamenúuano, vûchinil, Szudecz Varaski nayga Szudi, i rauno takouú kastigu, kako ie gore napiszanoi, nay terpi. Akolibi pako koteri zmegy domacheh Purgarou, ali koy ztranzki, na gruntu, ali kotaru Varaskom, na tatbine, ili toluaitzuú zapopadnyen bil, Szudecz Varaski nayga kastiga.

VIII.

Totakaysze, akobi koteri Ztranzki koteroga iz-Varassa radi kakouoga duga penez, ili kotere druge kriiucze, izkati, ali praudati hotel, tako pred Szudczem Varaskem nayga obnaide, i nyedna Prauda naysze nepripitaua na boi, ili orusie, nego po szuedokeh, i priszegah nekasze dokoncha, ali bude prauda Ztranzkemi, ali domachemi lyudmi, i szuedoki nekasze rote, kada szuedochiti hoteli budu, i naysze uszaki po szebe, iden za drugem examiniuie, i ispitaua. Szuedoki pako koteri, nay postenoga glasza, i dobre conditiesze vzimlyu. Rauno tako, ako ztranzki pri Varoskom ali Varaski pri ztranzkom, konya, vola, ali sto vûkradnyenoga naide, vszegdar szuedoki, kakoie gore recheno, naysze naperuo dadu, i dopelyaiu.

IX.

Pvrgari takaysze vu gore rechenom Varassu, nichiemu drugomu, nego Varaskoga Szudcza szudu, podlosni imaiu bitti.

X.

Akolibi kakoua szumnyia bila na Szudcza, i Actor ztanouite zrokebi naperuo dal, da Szudcza uûonoi Causae nebi rada imati, tako pouekse Purgare zazouecs, da nazochi nay bude Szudecz, i pred nyimsze nay dokonya prauda, od kotereh sententie akobi iosche duoinya bila, i Actorbi nye pred Kralya citûual, tako za vsze oztale, szam Szudecz pred Kralya poiti dusen bude.

XI.

Rauno tako zakakou goder zrok, akobi koi Szudcza Varaskoga, i Purgare, ali szame Purgare pred kralya citûual, neszu dusni poiti, nego szam Szudecz Varaski. I akobi koteri Purgare, ali Purgara (: neproszechi peruo od Szudcza Varaskoga prauicze, i zadouolyschine :) pred Kralya citûuall, za nyega, toieto za Purgara, illi zanye Szdecz dusen bude poiti, á Cimator trude, i ztroske Szudcheue pouernuti moral bude, zato da Priuilegium Kralyeuzki, za kogaie znal, za nistar dersech, Szudcza peru ne bil obnassel, negoga ie zaludo naztroske, i trude dopelyal. Purgari pako odkuda goder hoteli budu szloboduszi imaiu izebrati, i dopelyati Szudcza, koteroga pred nasz uszako leto na vigenye dopelyati imaiu. Plebanussa pako, koisze nyim, hasznouit videl bude, polag nyihoue uolye naysziga zberu za Czrikuû nyihouû.

XII.

Akolibisze pako kotei uû Calumniae, ali kriuom szuedochanztuû ochiueztom zapopal pri praude, ilisze obnassel, niti Szudczem, niti Szudcheuem Assessorom, niti nyegouem Tolmachnikom od potlam naysze neprepuzti odebrati.

XIII.

Item, pri Varassu prez oduetka akobisze komu pripetilo vumreti, iz-gibuchega szuoga imetka, komu god kay hotel bude, szlobodno oztavui. A stoie pako negibuchega, hise, duor, maroff, vinogradi, zemlye, i oztalo stoie napraulyenoga ili zezidanoga, szuoimei Purgarmi ili Szuszedi

tolnachs vuchiniuszi, sene szuoie, ili komu zmegy rodbine oztauti more: Ito ako, da niti ponyem, niti po sene, niti po rodbine nyegoue, od Iurisdictione, i oblazti Varaske odtugyiti, van isneti, illi odtrechisze mogel bude.

XIV.

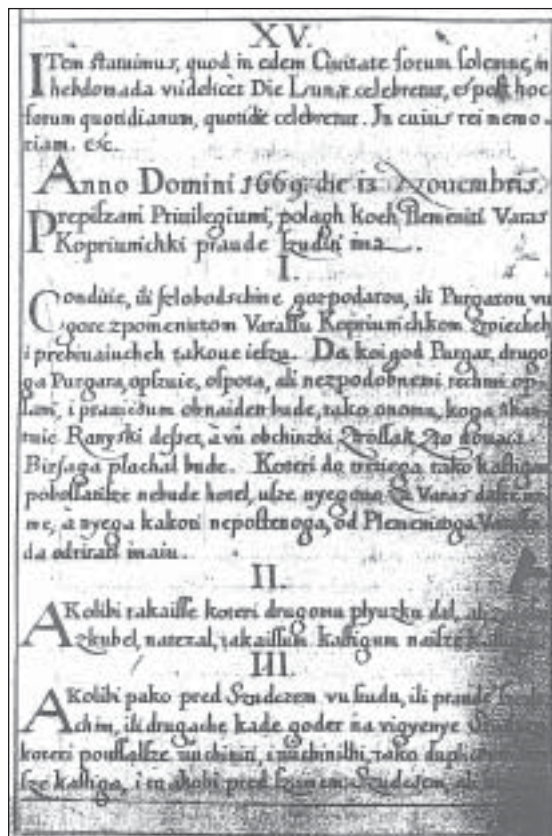
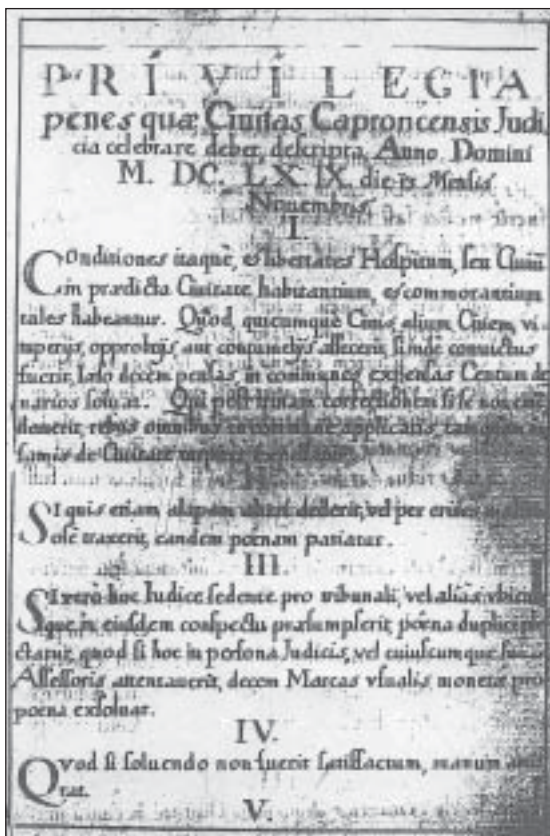
Item akobi koterisze prez Testamentuma pripetil vumreti, niti sene, niti decze, niti rodbine nebi imel, dua dela imetka niegouoga, po uerüuaneh lyudeh iz-Tolnachia Assessorou nato odlucheneh, sziromahom, te na Czirkui varasku naysze razdeli, treti pako toga imetka děl na haszen varasku naysze oberne, i zadersi.

XV.

Item, ieszmo odluchili, da vutom iztom Varassu Piacz ueliki ili tergh uszaki tieden, naimre vu Pondelyek biuati ima, i zatem terghom vszagdassni tergh dasze obdersava.

In cuius rei memoriam etc.

Faksimili teksta Privilegija slobodnog i kraljevskog grada Koprivnice (iz 1356.) pisan kajkavštinom 13. studenoga 1669. godine



god ayegonem Bilbe rakom uca kraz postallre auchini
 ai, detri Marki, toicro Cheterdezet Dukar namidich, ill
 tekuchich penes za kalfigu nay plani.

IV.

Akolbi pako, za koi zapadac kalfigum, zken napleni
 An nenal, nay raku pogubi.

V.

Akobi pako, koteri z-solca, z-palallen, szaliczum, zbe
 Alan, ai kakoum drugen prizpodoben oralien,
 ili nodallen, drugoga nam, i ranyen prez kuzra koteroga
 kotrigafce izraditi, tako ranienoga barberinu nay plani
 i ranyenom Daaderen i per Ranyzi, per pako Ra-
 nyzi na Varalku kalfas da nay plani, akolbi pako tako
 ranyen bil dabi schuldyaet, ai koteri kotrigum pokuacien-
 dabe orano zraditi, nebi mogal, tako ranyenoga barbei-
 nu nay plani, i ranyenku Cheterdezet Dukar, i drugich O-
 ficiu Dukar na Varalku hafzen kalfige dan ima.

VI.

Akolbi koteri pako chloueka vumotil, i vufelbi, dae de-
 Ala toga hndomoretca merka rodidom vumotienoga
 chloueka, nebi pako del nayfce na Varalku dake ma dari.
 Akolbi pako hndomoretca bil ulovlen, polag sauade nay-
 fce nad zem kalfiga izueiti. Nego akolbi koma vufel-
 bi prez hndoga perno nahienya pripetilo vuchini, ako
 vuchinom pripetienyu, zec Romil tohise vumotienoga
 chloueka pako Raniki, na Varalku da ima planit, koteroga
 pako Ranick na izplachanye zadouyien sebil, na Seudeca

i Oztan ledi

i ozaleh Bizernikou preuigyenye oztauyafce.

VII.

Takafce akolbi koi Zemanzi yu Varalku dafce, sebi ali na
 Vulicze, ali us koteroi hife, ali na piacca, toga takonoga
 kay, kakoi gore poznamenauano, vuchind Seudeca Varalku
 ki nayga hufci, i tauno takoua kalfigu, kakoi gore napil-
 ano, nay terpi. Akolbi pako koteri znegy domachich Pur-
 garou, ai koy Zemanzi, na gruzni, ai kotaru Varalkom, na
 rabine, ili tolaicium zapopadyen bil, Seudeca Varalku nay-
 ga kalfiga.

VIII.

To takayfe, akobi koteri Zemanzi koteroga iz-Varalku
 Tradi kakonoga duga penes, ili kotere druge kreafce, i
 rkan, ali praudati hotel, tako pred Seudeca Varalkom
 nayga obnaide, i njedna Prada nayfce nepripitana, na hof-
 ali otube, nego po fuedokch, i pilzceqah nekafce doh-
 cha, ai bude prauda Zemanchem, ai domachem hndom-
 fuedoki nekafce toce, kada fuedochich hoteli budu, nay-
 fce afzaki po hofce, ieden za drugem examinate, i upre-
 Seudeca pako koteri, nay postenoga glava, i dober tomi-
 nebe vzinhyu. Rauno tako, ako Zemanzi pri Varalkom,
 ali Varalku pri Zemanckom konya, vola, ai ho vuhadnen-
 ga naide, vlezqdar fuedoki, kakoi gore recheno, nay fce
 zapono dachu, i dopchayu.

IX.

Purgari takayfe va gore rechenom Varalku, nibe
 knama, nego Varalkom Seudeca fuedo postom...

X.

Akolbi kokona hrunya bila na Seudeca, i Actio rano-
 nebi rad imati, tako pouekle Purgare zezovce, da na otub
 nay bude Seudeca, i pred nymlze nay dokorya prauda, od
 kotereh sentencie akolbi isofce da onya bila, i Actio bi
 pred Kralya cinnal, tako za vfe ozale, sum Seudeca
 pred Kralya post dachen bude.

XI.

Ranno tako za kakou godec zeok, akobi koi Seudeca
 Varalkoga, i Purgare, ai fiane Purgare pred Kral-
 bya cinnal, sefu dachi poiti, nego izan Seudeca Varalku
 koi. Akobi koteri Purgare, ai Purgara E nepro hedy
 perno od Seudeca Varalkoga prauice, i zadouy fchic
 pred Kralya cinnal, za vfe, toicro za Purgara, ai zany
 Seudeca dachen bude poiti, a Cinnor nude, i Purgare Seud-
 chene pazcenai mojal bude, zato da Privilegium Kralyeu
 zki za kofayse zual, za niflar dersech Seudeca perno ne-
 bi obnaide, neyoga ie zulado nazrofke, izude dopchyt
 Purgari pako obitca godec hoteli budu fcloboduzci ma-
 fcloduzci, i dopchyan Seudeca, koteroga pred nabit ulza-
 kotero na vygyeny dopchyan imati. Plebanillo pako
 kotere nini, hafzay videl bude, polag nyidone zofce nay-
 fce zec za Cirkuy nyidofu.

XII.

Akolbi pako, koteri ai Calumia, ai kriaom

Seudeca

fuedochanzium odhuezrom zapopal pri prauda, ilfze
 obnaide, niti Seudeca, niti Seudeca en Allefforum, mi
 nyegonem Tohnachnikom od postam nayfce neprepu-
 zni odebrati.

XIII.

Item, pri Varalku prez odverka akolbi koi komu po-
 penlo vumotil, i z-gubuchega fclouga imerka, kofu
 god kay hotel bude fclobodno oztaim. A hofce pako
 negubuchega, hife, daor, naroff, vinograd, zehye, ioz-
 rale hofce napravnyenoga ili zezidanoga, fclouciem Bar-
 garmi ili fcluzedi tolnach vuchinfubi, fclene fclouic, ili
 komu znegy rodbine oztaimti more: Ito ako, da hif
 ponyem, niti po zete, niti po rodbine nyegouze, od Ju-
 risticie, i obazu Varalku odugyini, van fclacen, ill odre-
 chifce moglo bude.

XIV.

Item akobi koteri fce prez Testamentuma pripet vumot
 In, niti fclene, niti doce, niti rodbine nebi imel, daada
 imerka megouoga, po verusanich hndich i z-Tohnachia
 Allefforum naro odhuchench fcleromahom, te narobine
 Varalku nayfce nazdeli, niti pako toga imerka dach
 hafzen Varalku nayfce obene, i zafclaci.

XV.

Item, iclzo odluchiti, da vumot izrom Varalku fcluz-
 fcluciti ili terqh ulzaki meden, naimre va fcladefclaci
 uati ma, i zaren terqhom vlezaki dan vlezag dallni terqh
 dafce obderlana. In cinnor rei memoriim. &c.